

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0418U003311

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-10-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шавріна Віра Ігорівна

2. Shavrina Vira Ihorivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.16

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 04-10-2018

Спеціальність за освітою: Біологія

Місце роботи здобувача: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, 12, м. Київ, Київ, 03143, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.371.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, 12, м. Київ, Київ, 03143, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, 12, м. Київ, Київ, 03143, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.35

Тема дисертації:

1. Еколого-функціональна роль сполучних територій екомережі Поділля
2. Ecological and functional role of boundary territories of Podillya ecological networks

Реферат:

1. Дослідження присвячено еколого-функціональній ролі фітоценозів сполучних територій екомережі Вінницької обл. Розроблено робочу класифікаційну схему сполучних територій екомережі Вінницької обл. Проведено систематичний, біоморфологічний та еколого-ценотичний, популяційно-онтогенетичний аналізи видового різноманіття для Південнобузького, Дністровського, Лядівського, Немийського екокоридорів. Встановлено поширення 580 видів вищих судинних рослин, які належать до 292 родів, 77 родин. Проаналізовано синантропну фракцію флори (262 види) за часом та способом занесення, ступенем натуралізації. Встановлено поширення 31 виду рідкісних судинних рослин. Проаналізовано стан модельних видів *Pulsatilla pratensis* (L.) Mill., *Epipactis palustris* (L.) Crantz, *Lilium martagon* L., *Astragalus albidus* Waldst. et Kit., за популяційно-онтогенетичною структурою. Встановлено, що всі досліджувані модельні види характеризуються правобічним спектром. На основі теорії графів визначено рівень зв'язаності екологічних

коридорів. Запропоновано принципи структурно-функціональної оптимізації досліджуваних територій, які сприятимуть збалансованому розвитку сполучних територій екомережі Вінницької обл.

2. This dissertation focuses on the study of eco-functional role of phytocoenoses of connecting territories of the Vinnytsia region ecological network. As a result, a working classification scheme of these connecting territories were developed as well as carried out systematic, biomorphological and ecocoenotic, population-ontogenetic analyzes of species diversity of the Southern Bug, Dnister, Lyadiv, and Nemiisk ecological corridors. The distribution of 580 species of higher vascular plants have been indentified, with these species belonging to 292 genera and 77 families. The largest number among the studied species belong to the following families: Asteraceae (12%), Brassicaceae (12), Poaceae (8.8), Fabaceae (6.7), Ranunculaceae (6.4) Caryophyllaceae (5.7), Rosaceae (4.5), Lamiaceae (2.2), Violaceae (2.1), Chenopodiaceae and Cyperaceae (1.9%). For the Holarctic zone, these families account for more than half of the species. These 11 leading families account for 61% of all genera and 63.1% of all species. By the spectrum of leading families of flora of connecting territories of the ecological network of Vinnytsia region is a typical transitional forest-steppe flora in which no typical sub-Mediterranean families dominate, nor – boreal, which is typical for forest – steppe flora in general. The research results show that in the spectrum of biomorphs the general habitus is dominated by herbaceous plants (51%). By the location of the buds of the renewal relative to the soil substrate – hemicyptophytes and tetophytes. By tolerance to illumination conditions, the heliophytes are dominant in the cenoses – 38.3%; while in the ecological-cenotic spectrum, the sinanthropic and rayon species of dominate instead. In the spectrum of hydromorphs, the leading place is occupied by representatives of the xeremosophyte group whose fraction is 37.1%. The ecological structure of the phyto-diversity of the studied territories are characterized as a transient from kseromesophytian to mesoksenophytian groups. This indicates to the increase in the anthropogenic influence and attribution of the studied territories to the forest-steppe. Geographical structure of the habitat is represented by the holarctic, mediterranean and cosmopolitan species. The synanthropic fraction of flora (262 species) was analysed for the degree of naturalization, the time and way of introduction. Based on the analysis the following indices were obtained: synanthropisation (IS), apophytysiation (IAp), anthropisation (IAN), archeophytisation (IAR), ksenophytisation (IKn). The indices values for the studied territories indicate that the apophytisation processes dominate over the adventisation. Additionally, we established distribution of 31 rare vascular plant species and analysed by population-ontogenetic structure the state of the following model species: *Pulsatilla pratensis* (L.) Mill., *Epipactis palustris* (L.) Crantz, *Lilium martagon* L. and *Astragalus albidus* Waldst et Kit. We determined that all studied model species are characterized by the left-skewed distribution. Such skewness of the spectrum suggests the dominance of the generative individuals as a result of anthropogenic influence. Based on the graph theory, I determined the connectedness level of environmental corridors. The indices of connectedness confirmed our anticipation that the network of eco-corridors connecting the objects of the protected ecological zones is not sufficiently developed. In order to promote balanced development of boundary territories of Vinnytsia region ecological network, in this work we suggest principles of structural and functional optimization of these territories. We propose the following optimization actions: a) development of management methods that promote integrity and proper functioning of the eco-network of the Vinnytsia region; b) further improvement of already existing policies in order to restore natural biodiversity in the connective territories of the eco-network, which were degraded due to economic activity; c) development of preventive measures against propagation of synanthropic species aiming at balanced development of the connective territories.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткач Євгенія Дмитрівна

2. Tkach Yevheniia Dmytrivna

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гальченко Надія Павлівна

2. Halchenko Nadiia Pavlivna

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заіменко Наталія Василівна
2. Zaimenko Nataliia Vasylivna

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Фурдичко Орест Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Фурдичко Орест Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.